

T-SHIRT, SPODNIE, KURTKA – CZYLI HAPPENING O MIGRACJI UBRAŃ

AUTOR: DAWID NIECZYPOR

WPROWADZENIE

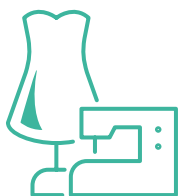
Często nie zdajemy sobie sprawy, z czego, jak i gdzie zostały zrobione nasze ubrania. Nie wiemy, gdzie są produkowane, w jakich warunkach, kto je dla nas projektuje i szyje.

Ten projekt ma to zmienić. Krok po kroku będziecie odkrywać, skąd biorą się ubrania w Waszych szafach. Na tym nie koniec pracy. Założeniem tego projektu jest przygotowanie i przeprowadzenie happeningu dla społeczności lokalnej, w której postaracie się uświadomić innym, z czego wynika migracja ubrań i czy jest zjawiskiem pożądanym.

To będzie również czas Waszej refleksji nad otaczającym nas światem. Nad tym, jakie są mechanizmy, które doprowadzają do tego, że kraje biedne stają się jeszcze biedniejsze, a bogate wciąż zyskują.

Warto mieć świadomość, że niniejszy projekt jest zaangażowany społecznie. Ma on nieść za sobą pewną zmianę myślenia i postrzegania nie tylko w grupie projektowej; jego celem jest również zmiana rozumienia procesów zachodzących w świecie u ludzi uczestniczących w happeningu. Działanie to ma uświadomić, jak funkcjonują wielkie firmy odzieżowe i czym kosztem nosimy piękne ubrania. Co więcej, jednym z elementów tego projektu jest zachęcenie do refleksji nad tym, czy ciągłe zakupy ubrań w galeriach handlowych są nam wszystkim niezbędne.

Praca nad projektem może również wprowadzić Was w tematykę edukacji globalnej. Poznacie cele zrównoważonego rozwoju i stwierdzicie, na jakim etapie jest świat w stosunku do tych celów.

KROK 1

ANALIZUJEMY SYTUACJĘ I WYBIERAMY TEMAT PROJEKTU

Z pewnością zastanawiacie się, w jakim celu macie zająć się przez najbliższy czas tym, gdzie produkowane są ubrania i dokąd są wysyłane. To niby nic ciekawego... A jest zupełnie odwrotnie. Podczas pracy nad projektem odkryjecie skryżnię skrywane tajemnice, o których nie mówi się głośno. Dowiedziecie się, kto ponosi największe konsekwencje tego, że w sklepach co chwilę pojawiają się nowe kolekcje ubrań. Czas zastanowić się, czy taki stan rzeczy jest konieczny i niezbędny, a co więcej, czy ciągła produkcja ubrań sprzyja naszej planecie.

Możemy przecież wspólnie zmieniać świat poprzez uświadamianie innych. Uwierzymy w siłę happeningu!

Wasz projekt będzie miał dwie fazy:

- Zgłębienie problemu migracji ubrań;
- Opracowanie i przygotowanie happeningu o migracji ubrań.

W pierwszej fazie konieczne będzie poznawanie filmów, artykułów, może nawet fragmentów książek, czyli szukanie, gromadzenie informacji, a także ich weryfikacja w celu osiągnięcia jak najbardziej obiektywnej wiedzy na temat producentów odzieży i ich praktyk.

Druga faza będzie miała wymiar artystyczny. Tu będziecie musieli zdecydować, co konkretnie chcecie przekazać odbiorcy o problemie, jakim się zajmujecie. Opracowanie scenariusza, przygotowanie muzyki, scenografii i rekwizytów (o ile będą potrzebne) i wiele innych działań.

Warto pamiętać, że ogólna problematyka projektu wcale nie musi pozostać jego tematem. Kiedy w kolejnych punktach poznacie go z bliska, możecie nadać projektowi swój temat po to, aby wyrażał w pełni to, co chcecie przekazać dalej.

Waszym celem jest zrealizowanie happeningu dotyczącego pochodzenia ubrań, które można kupić w sklepach, ale również tego, kto szyje te ubrania, w jakich warunkach oraz za jakie wynagrodzenie.

CO WAS CZEKA?

1

Zastanówcie się, skąd będziecie czerpać wiedzę niezbędną do opracowania planu działania. Musicie nie tylko dowiedzieć się, jaką drogę pokonują ubrania, ale również zorientować się, czym jest happening. Poszukajcie w Internecie, bibliotece szkolnej albo podpytajcie kolegów, koleżanki, ale również rodziców czy innych dorosłych.

2

Zachęcam Was do zapoznania się z kilkoma inspiracjami dotyczącymi problemu, jakim będziecie się zajmować (to tylko propozycje):

- M. Rabij, *Życie na miarę*, Warszawa 2016;
- *The True Cost*, reż. Andrew Morgan;
- <https://www.ekonsument.pl/> [dostęp: 09.10.2019];
- Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie.

3

Teraz czas na kilka słów o samym happeningu. Tworzenie własnej definicji nie jest celem tego projektu, więc polecam zapoznanie się z poniższymi artykułami oraz zachęcam do obejrzenia happeningów:

- <https://ninateka.pl/kolekcja/sztuka-wspolczesna/alfabet-artykul/ksw-happening> [dostęp: 09.10.2019];
- <http://gdziejestsztuka.pl/happening/> [dostęp: 09.10.2019];
- <https://www.youtube.com/watch?v=hre4qM-7e5g> [dostęp: 09.10.2019];
- <https://www.youtube.com/watch?v=Bf6U8Kunc0E> [dostęp: 09.10.2019].

KROK 2

ZBIERANIE INFORMACJI – DIAGNOZA LOKALNA

Czas na działanie. Wiecie już, czym dokładnie będziecie się zajmować. Problem, któremu poświęćcie uwagę, to migracja ubrań. Wydaje się, że to najlepszy moment na burzę mózgow. Warto, aby sposoby gromadzenia informacji nie były jednakowe. Każdy z Was może wybrać inną drogę do zdobywania wiadomości. Może dzięki temu dowiedzie się więcej?

Ustalcie, kto będzie odpowiedzialny za:

- Przegląd filmów, wywiadów, programów publicystycznych;
- Przegląd artykułów, książek;
- Kontakt i nawiązanie współpracy z odpowiednimi organizacjami pozarządowymi, np. Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej, Polska Akcja Humanitarna, Instytut Globalnej Odpowiedzialności.

Gdy już zbierzecie potrzebne wiadomości, fakty, filmy – podzielcie się nimi między sobą. Przedyskutujcie, co musi zostać pokazane, a co jest może zbyt trudne lub skomplikowane.

Poszukajcie również osób, które zajmują się problematyką, jakiej się podjęliście. Internet czyni cuda – może wystarczy jeden mail, aby skontaktować się z ekspertem w danej dziedzinie?

CO WAS CZEKA?

1

Książki i Internet to potrzebna rzecz, ale skontaktujcie się również z organizacjami pozarządowymi, które zajmują się edukacją globalną.

2

Szukajcie specjalistów nie tylko w zakresie ciemnych stron przemysłu modowego, ale również artystów od happeningów – pamiętajcie, że to jest Wasz środek przekazu!

KROK 3

NASZE ROZWIĄZANIE I PLANY

Z taką liczbą informacji, jaką obecnie posiadacie, moglibyście przeprowadzić kilka happeningów. To jeden z najtrudniejszych momentów pracy nad projektem. To właśnie ten czas, w którym musicie podjąć decyzję i ustalić harmonogram działań.

Musicie pamiętać, że znacie swoje środowisko lokalne jak mało kto i zapewne wiecie, co zainteresuje odbiorców i co zwróci ich uwagę. Nie bądźcie w swoich działaniach zbyt radykalni, aby nie zniechęcić innych do Waszego przesłania.

To również dobry czas, aby ustalić tytuł happeningu. Postarajcie się, aby tytuł zaciekawiał i intrygował. Dzięki temu podczas happeningu pojawi się więcej widzów.

CO WAS CZEKA?

1

Zapiszcie, co chcecie przekazać publiczności – jakie jest Wasze przesłanie.

2

Zastanówcie się, czy w trakcie happeningu będziecie chcieli zaprosić do niego widzów.

3

Oprócz ustalonego przekazu zastanówcie się nad celem swoich działań, czyli nad tym, co chcecie osiągnąć.

4

Przygotujecie harmonogram i podzielicie się zadaniami. Wspierajcie się. Dbajcie o siebie i o grupę projektową.

5

Przedyskutujcie i ustalcie, w jakiej roli czujecie się najlepiej. Happening nie wymaga od Was wyłącznie prezentowania w formie artystycznej wybranego problemu. Musicie zadbać o muzykę, światło, scenografię – rozmawiajcie między sobą i ustalcie, kto z Waszej drużyny poradzi sobie najlepiej z poszczególnymi elementami happeningu.

6

Ustalcie datę, miejsce i godzinę happeningu. Zadbajcie o reklamę tego przedsięwzięcia.

7

Ustalcie tytuł Waszego happeningu.

KROK 4

SZUKAMY SOJUSZNIKÓW

Chyba nie muszę Wam podpowiadać, że w każdej szkole i jej otoczeniu macie mnóstwo sprzyjających osób. Warto powiedzieć im o rodzącym się pomysle. Poproście o poświęcenie czasu lub o podpowiedź. Do happeningu mogą być potrzebne sprzęty lub materiały do przygotowania scenografii.

CO WAS CZEKA?

1

W szkole wiele osób ucieszy się z Waszej dodatkowej działalności. Porozmawiajcie z dyrekcją, radą rodziców lub radą szkoły.

2

W trakcie rozmów bądźcie przygotowani i konkretni, bo przecież, aby móc coś wspierać, trzeba wiedzieć o tym nieco więcej.

3

Możecie przygotować plan działania lub wypisać sobie „za i przeciw”. To uświadomi Waszym rozmówcom, że jesteście świadomi wyzwań, jakie na Was czekają.

KROK 5

DZIAŁAMY I PREZENTUJEMY EFEKTY PRACY

Ten krok będzie wymagał od Was najwięcej kreatywności. To właśnie ten moment, w którym podzielicie się swoimi pomysłami z innymi. To może być czas bardzo intensywny fizycznie, ale na pewno czeka Was również wiele satysfakcji!

CO WAS CZEKA?

1

Wróćcie do harmonogramu działań, jaki opracowaliście. Zobaczcie, czy wszystkie elementy dotychczas wykonaliście i czy czujecie, że są zrealizowane właściwie.

2

Opracujcie scenariusz happeningu. Możecie zasugerować się happeningami, jakie można obejrzeć na YouTube czy w innych serwisach w Internecie, np. *Malujemy Chrzest Polski* – <https://www.youtube.com/watch?v=uz50i3YhNM>, *Happening w obronie klimatu w oddziale największego polskiego banku – PKO BP* <https://www.youtube.com/watch?v=NsT5Oa6hLrE>.

3

Ten punkt działania jest bardzo ważny, bo od Waszej kreatywności i pomysłowości może zależeć osiągnięcie celu.

4

Poświęćcie kilka dni na to, aby dobrze przećwiczyć opracowany scenariusz. To również czas na to, aby wprowadzać do happeningu zmiany, udoskonalenia.

5

Poproście kogoś z zewnątrz Waszej grupy, aby zobaczył, co dotychczas przygotowaliście. To pomoże Wam udoskonalić przygotowany happening. Sprawdźcie również, czy jego przekaz jest jasny. To bardzo ważne.

6

Pamiętajcie, aby na prezentację działań Waszej grupy zaprosić uczniów, rodziców, mieszkańców miejscowości. Nie zapomnijcie o zaproszeniu sojuszników. Zaproście media. Poproście kogoś odpowiedzialnego o rejestrację Waszego przedsięwzięcia.

KROK 6

POROZMAWIAJMY

Jak było? Z pewnością swoim pomysłem zaskoczyliście oglądających. Podjęliście bardzo trudny temat. Pokazaliście pracę bez wytchnienia lub zarobki za miesięczną pracę, które nie wystarczają na podstawowe potrzeby. Możecie być z siebie dumni. Zrobiliście kawał dobrej roboty. Teraz pozostaje liczyć na to, że kolejne zakupy wszystkich tych, którzy widzieli Wasz happening, będą bardziej rozważne. To będzie Wasza zasługa!

CO WAS CZEKA?

Po realizacji projektu warto zastanowić się, czego dowiedzieliście się dzięki temu działaniu. Taką ewaluację działań możecie wykonać zarówno indywidualnie, jak i w grupie.

- Czego się doświadczyłem podczas realizacji projektu?;
- Jakie emocje towarzyszyły mi w trakcie pracy nad realizacją projektu, a jakie, gdy już przedstawiłem happening wraz z kolegami/koleżankami?;
- O co jestem bogatszy po realizacji projektu?;
- Co zmieniłem dzięki mojemu zaangażowaniu w projekt?;
- W jaki sposób wpłynąłem moim działaniem na innych?

K I L K A INSPIRACJI

FILMY: *The True Cost*, reż. Andrew Morgan

KSIĄŻKI: M. Rabij, *Życie na miarę*, Warszawa 2016.

FUNDACJE: Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie

Redakcja merytoryczna:

Sylwia Antonowicz, Joanna Gus

Redakcja językowa:

Tomasz Dalasiński, Aleksandra Szwagrzyk-Dalasińska

Projekt graficzny i skład:

Dorota Kraft

Wydawca:

Fundacja Emic, ul. Podgórna 50/2

87-100 Toruń,

www.emic.com.pl

FUNDACJA
EMIC

WOJEWODA
KUJAWSKO-POMORSKI

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI

PROJEKT "MASZ PRAWO WIEDZIEĆ" WSPÓLFINANSOWANY
Z PROGRAMU KRAJOWEGO FUNDUSZU AZYLU, MIGRACJI I INTEGRACJI

Projekt uczniowski powstał w ramach projektu "Wielokulturowa Grupa 2.0" współfinansowanego z dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz projektu "Masz Prawo Wiedzieć" współfinansowanego z dotacji Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji.
